

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/91/2017
Identifikačné číslo spisu:	1111201115
Dátum vydania rozhodnutia:	16.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1111201115.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. P., bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. Emilom Vaňkom, advokátom, so sídlom vo Zvolene, Sládkovičova č. 2, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 10C/11/2011, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2016 sp.zn. 14Co/31/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. októbra 2013 č.k. 10C/11/2011-114 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody v sume 12.683,90 eur spolu s príslušenstvom v zmysle ustanovenia § 4 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 29. novembra 2016 sp.zn. 14Co/31/2014 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie skutkové zistenia dostatočne nevyhodnotil a vyvodil z nich nesprávne právne závery. Rozhodnutie vo veci nemá oporu vo vykonaných dôkazoch, pretože základ sporu vo veci je daný. Na základe ustáleného právneho názoru podľa § 1 a § 4 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) má ten, kto bol oslobodený spod obžaloby alebo bolo voči nemu trestné stíhanie zastavené, nárok na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Vzhľadom na jasné závery vyšetrovania v trestnom konaní mohli byť zdokumentované jednak podstatne skôr, a najmä len v rámci trestného konania vo veci bez toho, aby bolo žalobcovi vznesené obvinenie.

Nejasné je konštatovanie súdu prvej inštancie, že žalobca si mal sám privodiť začatie trestného stíhania, že strieľal po psoch, ktoré sa v lese voľne pohybovali. Súd prvej inštancie sa nevyporiadal so skutočnosťou, že žalobca bol v čase poľovačky členom poľovnej stráže a na streľbu túlavých psov mal oprávnenie a taktiež s tým, že obvinenie mu bolo vznesené za strieľanie psov patriacich poškodenému Maliniakovi, ktoré zo svojej palebnej pozície nemohol v žiadnom prípade usmrtiť žalobca. Za uvedených okolností sú splnené všetky zákonné podmienky na konštatovanie, že zastavenie trestného stíhania voči žalobcovi má rovnaké účinky, ako keby bolo uznesenie o vznesení obvinenia voči nemu zrušené pre nezákonnosť. Žalobcovi tak vznikol voči štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody, ktorá mu v príčinnej súvislosti s týmto rozhodnutím vznikla. Súd prvej inštancie pre nesprávnosť svojho právneho názoru neurobil vo veci žiadne dokazovanie čo do dôvodnosti a výšky uplatnených nárokov na náhradu škody žalobcovi. Na základe zisteného skutkového stavu možno skonštatovať len to, že nárok na náhradu škody za zbrane, ktoré žalobca daroval po odňatí zbrojného preukazu svojmu synovi, nie je dôvodný. Súd prvej inštancie v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu o danosti základu sporu a nedôvodnosti nároku na náhradu škody za darované zbrane, doplní dokazovanie na zistenie dôvodnosti a výšky ostatných uplatnených nárokov na náhradu škody a vo veci opätovne rozhodne.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná (17. marca 2017) dovolanie. Namietala, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Túto videla v porušení práva žalovanej na spravodlivý súdny proces z dôvodu nedostatku riadneho, zrozumiteľného a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia. V napadnutom rozhodnutí absentuje vyriešenie existencie škody a príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a uplatnenou škodou, pričom tieto skutočnosti museli byť nepochybne posudzované, aby mohlo k prijatiu predmetného právneho názoru dôjsť. Prípustnosť dovolania podporila aj Stanoviskom č. 2 občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 3. decembra 2015 zverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 1/2016. Rozhodnutie o opodstatnenosti základu nároku na náhradu škody bez vymedzenia škody, ktorá mala byť spôsobená a zdôvodnenia príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím/postupom orgánu verejnej moci a vzniknutou škodou, je rozhodnutím bez náležitého a presvedčivého odôvodnenia a je nepreskúmateľné. Odvolací súd sa v napadnutom uznesení dostatočne nevysporiadal s argumentáciou žalovanej týkajúcej sa nemožnosti považovania každého uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré neskončilo vydaním odsudzujúceho súdneho rozhodnutia, ale prišlo k zastaveniu trestného stíhania za nezákonné rozhodnutie. V tomto kontexte žalovaná poukázala na judikatúru Ústavného súdu ČR, avšak odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia k uvedenej judikatúre nijako nevyjadril a poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, sp.zn. 1Cz/35/1991 a na svoje rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 21. októbra 2014, sp.zn. 14Co/643/2012, v ktorom vyslovil obdobný názor aký prezentoval Najvyšší súd ČR v spomínanom rozhodnutí, pričom mal odvolací súd za to, že zo skutkového stavu vyplýva, že zastavenie trestného stíhania voči žalobcovi má rovnaké účinky, ako keby bolo uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi zrušené pre nezákonnosť. Akceptovať judikatúru znamená akceptovať ju ako celok, teda aj s názormi, ktoré nemusia pre rozhodnutie v danej veci vyhovovať, ale súd sa musí s nimi logicky a presvedčivo vysporiadať, pretože skutočnosť, že súd bez vysvetlenia opomenul pre stranu sporu priaznivú judikatúru, sama o sebe významne oslabuje presvedčivosť písomného vyhotovenia jeho rozsudku, taktiež oslabuje predvídateľnosť súdneho rozhodnutia. Rovnako je povinnosťou súdu dostatočne a jasne uviesť dôvody, na základe ktorých dospel k svojmu rozhodnutiu. Ak odvolací súd rozhodol o danosti základu sporu bez toho, aby skúmal existenciu všetkých troch podmienok nevyhnutných pre vznik zodpovednosti štátu za škodu, pričom sa v napadnutom uznesení venoval len titulu, t.j. nezákonnému rozhodnutiu a zároveň sa dostatočne nevysporiadal s argumentáciou žalovanej prednesenou v konaní, má žalovaná zato, že odvolací súd porušil právo žalovanej na spravodlivý súdny proces a poznačil svoje uznesenie nepreskúmateľnosťou. Z uvedených dôvodov žalovaná navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca navrhol dovolanie odmietnuť. Uviedol, že z § 420 písm. f/ CSP nemožno vyvodiť prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku žalovanej, lebo dovolanie smeruje v danom prípade proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky vymedzené v tomto ustanovení.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech (posudzujúc z hľadiska procesného) bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (pozri napríklad sp.zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (pozri § 428 CSP). V danom prípade žalovaná namieta, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

9. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

10. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

11. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

12. Žalovaná dovolaním napadla uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. Podľa názoru dovolacieho súdu kasačné, procesné uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení.

14. Uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie prvoinštančného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje.

15. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2017 pod R 19/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku.“ Vo veci nedošlo k porušeniu povinnosti súdov rozhodovať v obdobných veciach rovnako a tým zachovávať právnu istotu a predvídateľnosť práva. Odvolací súd sa neodklonil od rozhodnutia v obdobnej veci.

16. Len ako poznámku k dovolacej argumentácii žalovanej najvyšší súd uvádza, že pokiaľ ide o namietanú nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia ako dôvod dovolania najvyšší súd poukazuje na stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého uznesenia odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalovanej, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom priečiacim sa zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej.

17. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.